

Onderzoek *Mellicta* groep militair kamp van Sissonne en omgeving

Jurgen Couckuyt

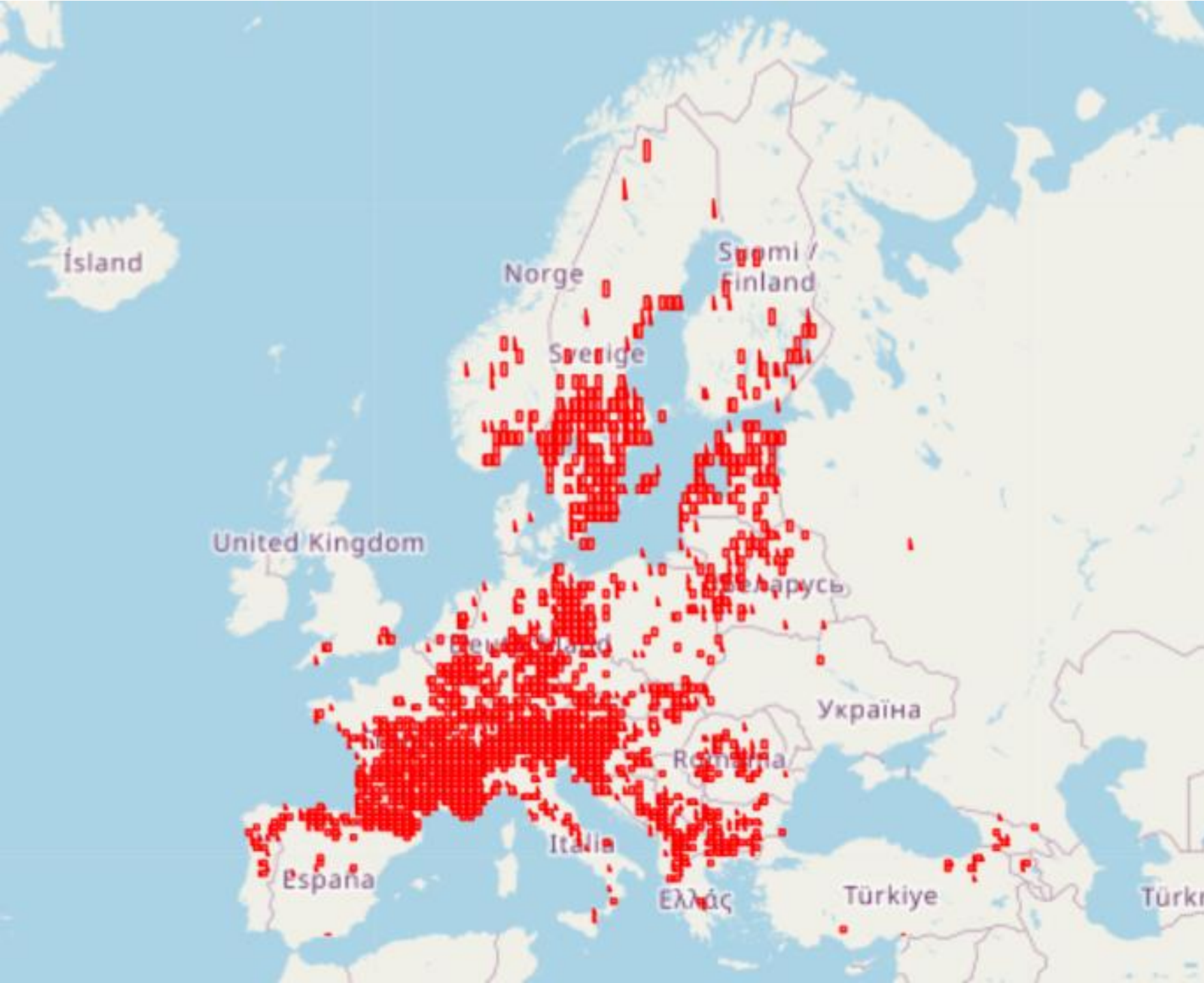

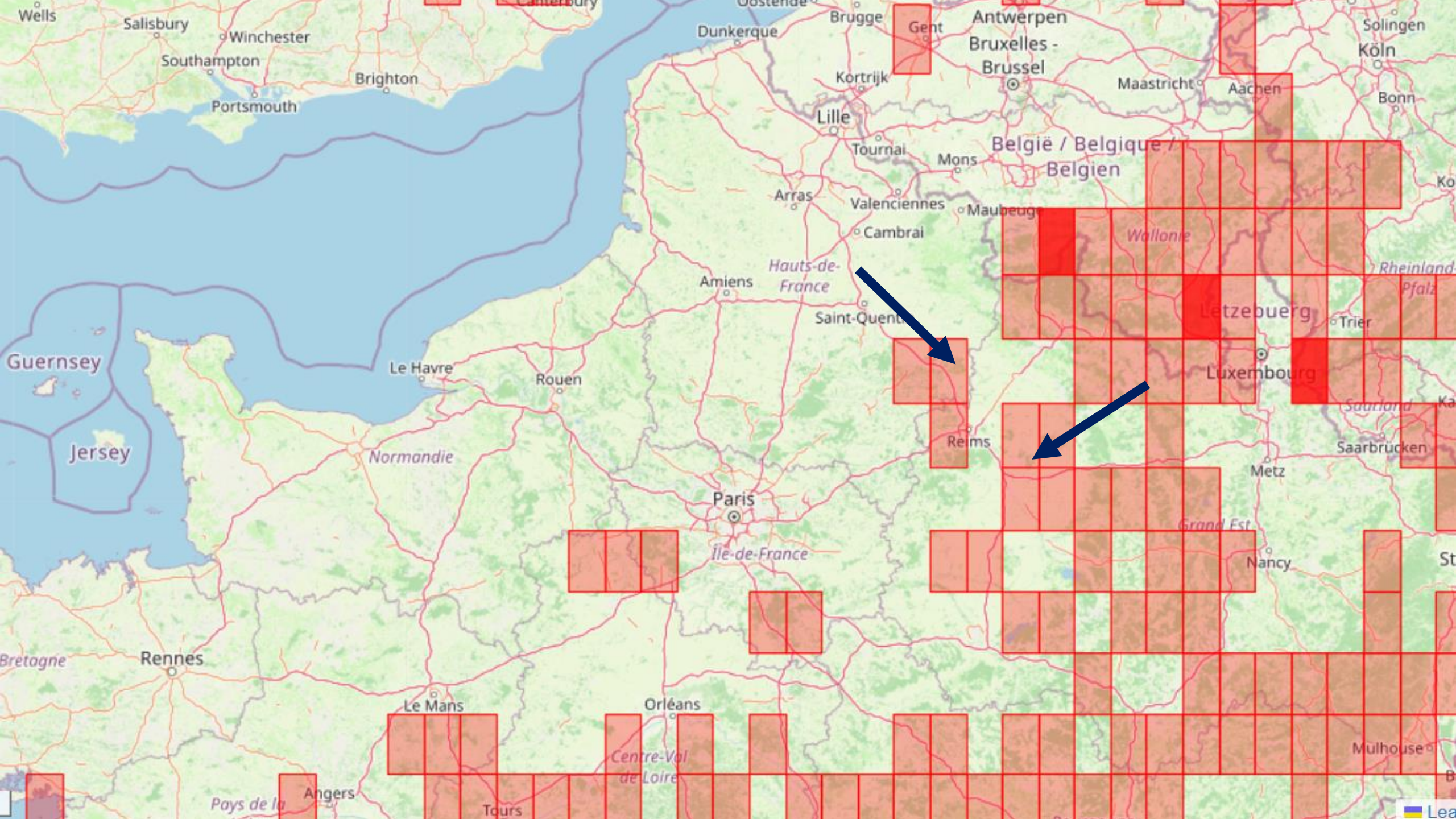

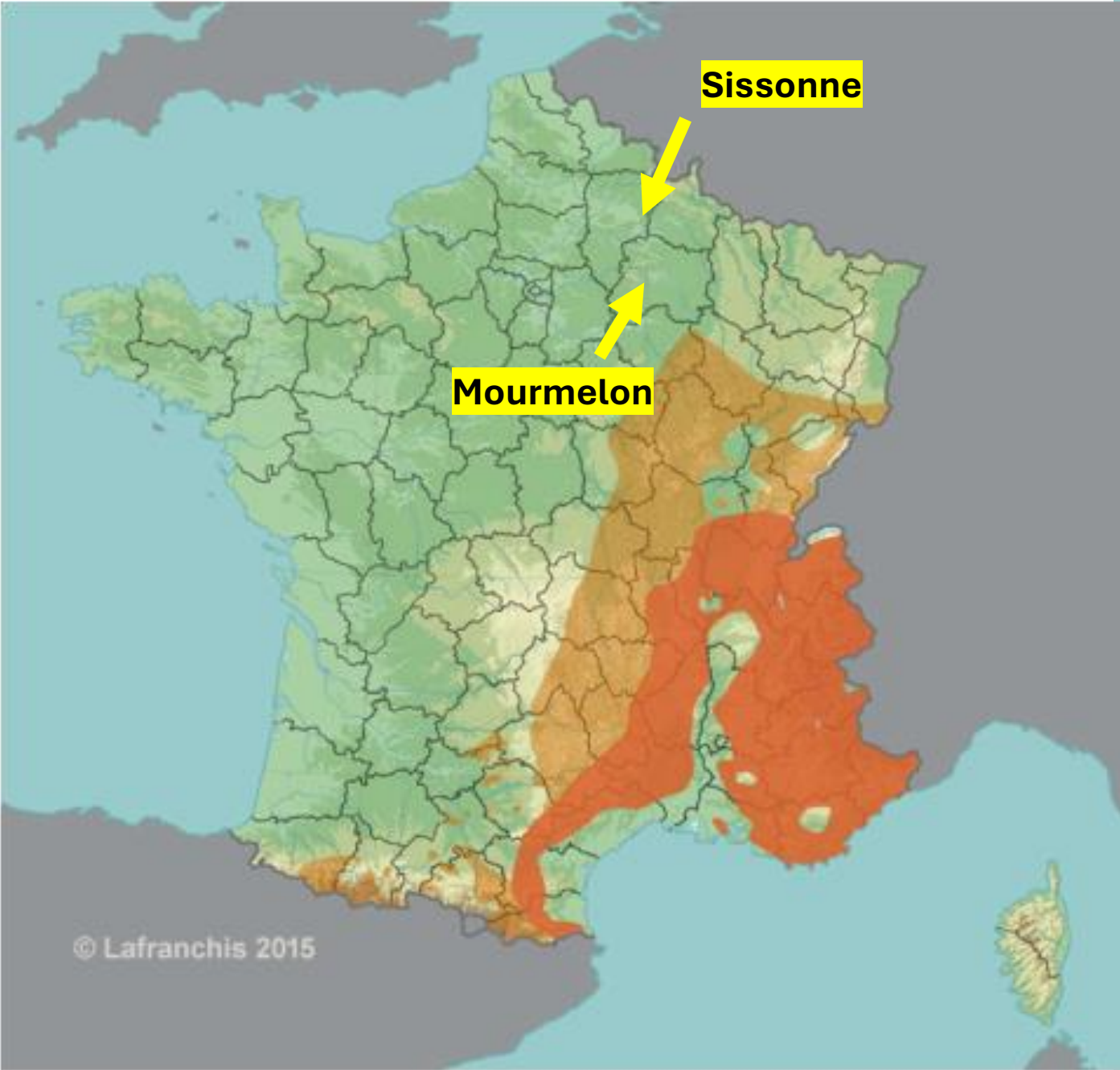

Melitaea athalia

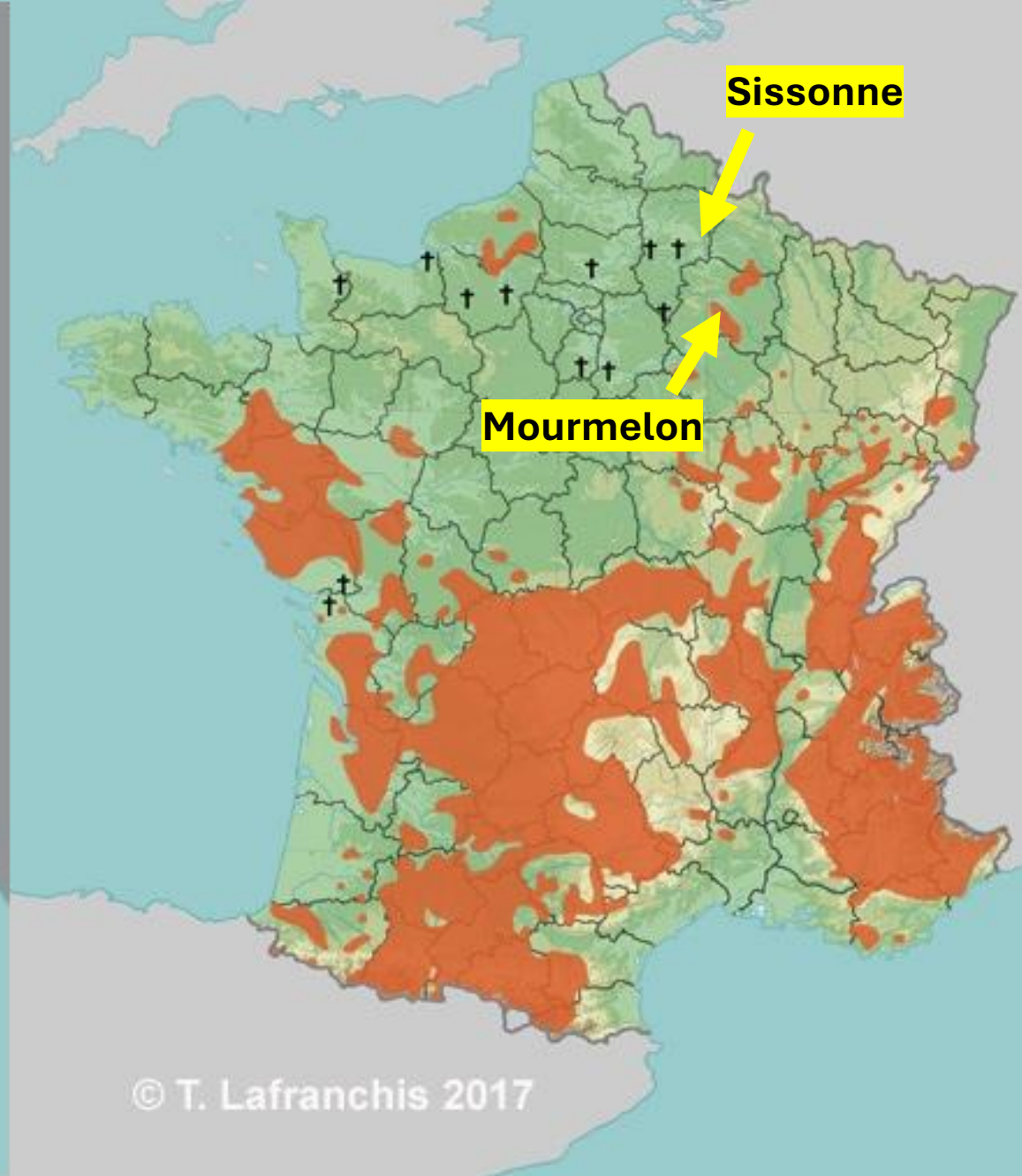

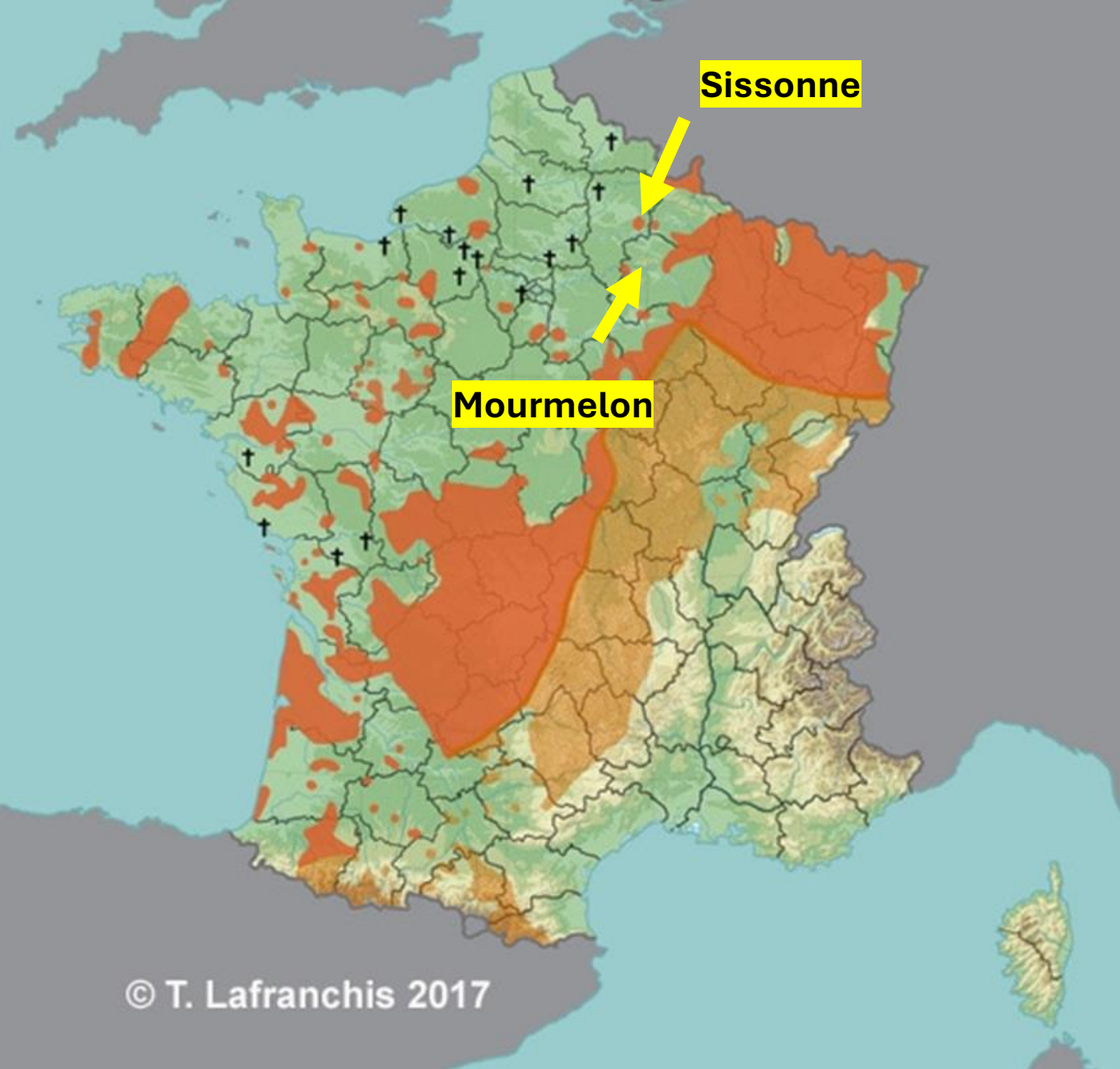

M. celadussa

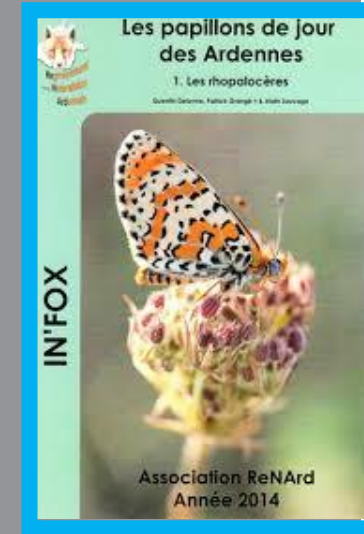
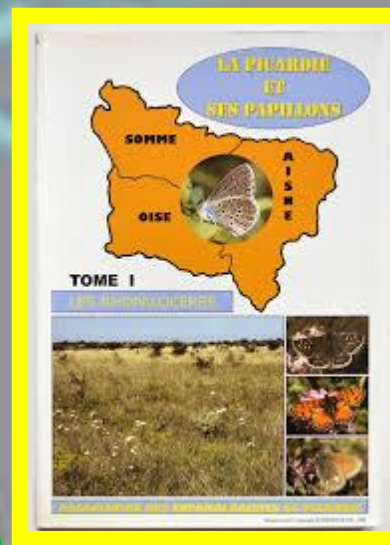
M. parthenoides

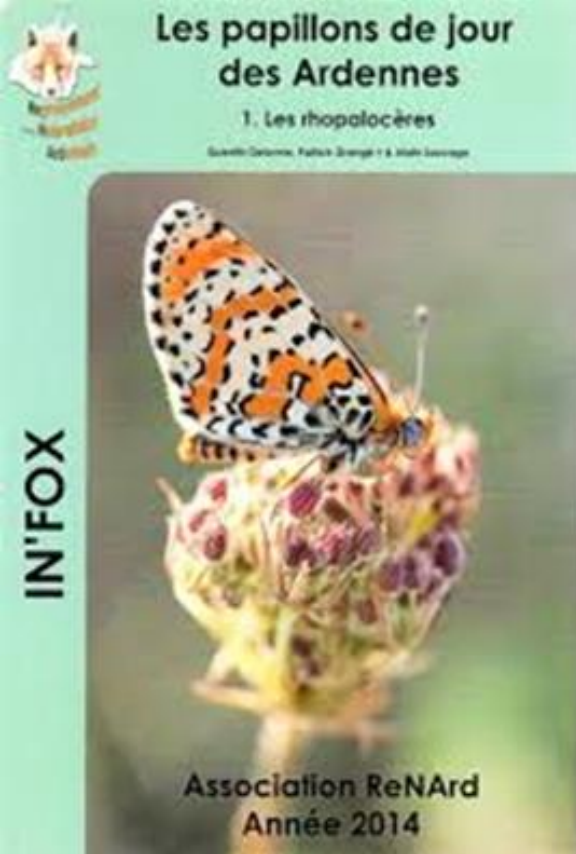
M. athalia

M. aurelia

Publicaties Lambert C.
in
BULLETIN
D'ENTOMOLOGIE CHAMPENOISE
Publication trimestrielle

Ardennes

Melitaea athalia

Populaties van deze soort zijn verdeeld volgens 2 kernpopulaties die waarschijnlijk corresponderen met **2 ecotypes**:

Het eerste ecotype bevindt zich op de grasvelden van de Champagne en de Argonne, evenals op de **Calestienne**.

Het 2de ecotype bevindt zich op het Ardennenplateau en bezoekt bij voorkeur licht beboste gebieden en de moerassenstreek.

Vreemd genoeg is *Melitaea athalia* schaars aanwezig in de Ardense krijtstreek. De enige vermelding komt vanuit Noyers-Pont-Mogis, waar Claude Dauphin deze soort op 24 juni 1964 observeerde.

Marcel Caruel (1928) schreef over *M. athalia*: komt gebruikelijk voor op schalie, vooral in de Maasvallei. Het is vreemd dat in de 20ste eeuw de soort in deze regio zichtbaar het meest is afgenomen. Zij wordt niet meer regelmatig waargenomen, behalve rond Deville.

Elders zijn de gegevens opportunistisch en relatief oud (...)

Deze *Melicta* lijkt tegenwoordig meer wijdverspreid en abundanter in de kalkrijke gebieden. In de **Calestienne** wordt zij sinds het begin van de jaren 2000 regelmatig gezien op de graslanden in de buurt van Givet.

In tegenstelling tot die van Argonne lijkt de populatie uit de Champagne zich op de meeste vindplaatsen te handhaven. In Argonne ontbreken recente gegevens over sommige locaties, zoals het Rinaveau in Bar-lès-Buzancy (...), maar deze soort werd echter onlangs wel gevonden in het moeras van Germont (...)

Les papillons de jour des Ardennes

1. Les rhopalocères

Guillaume Carrière, Patrick Brangé & Mathieu Lacroix

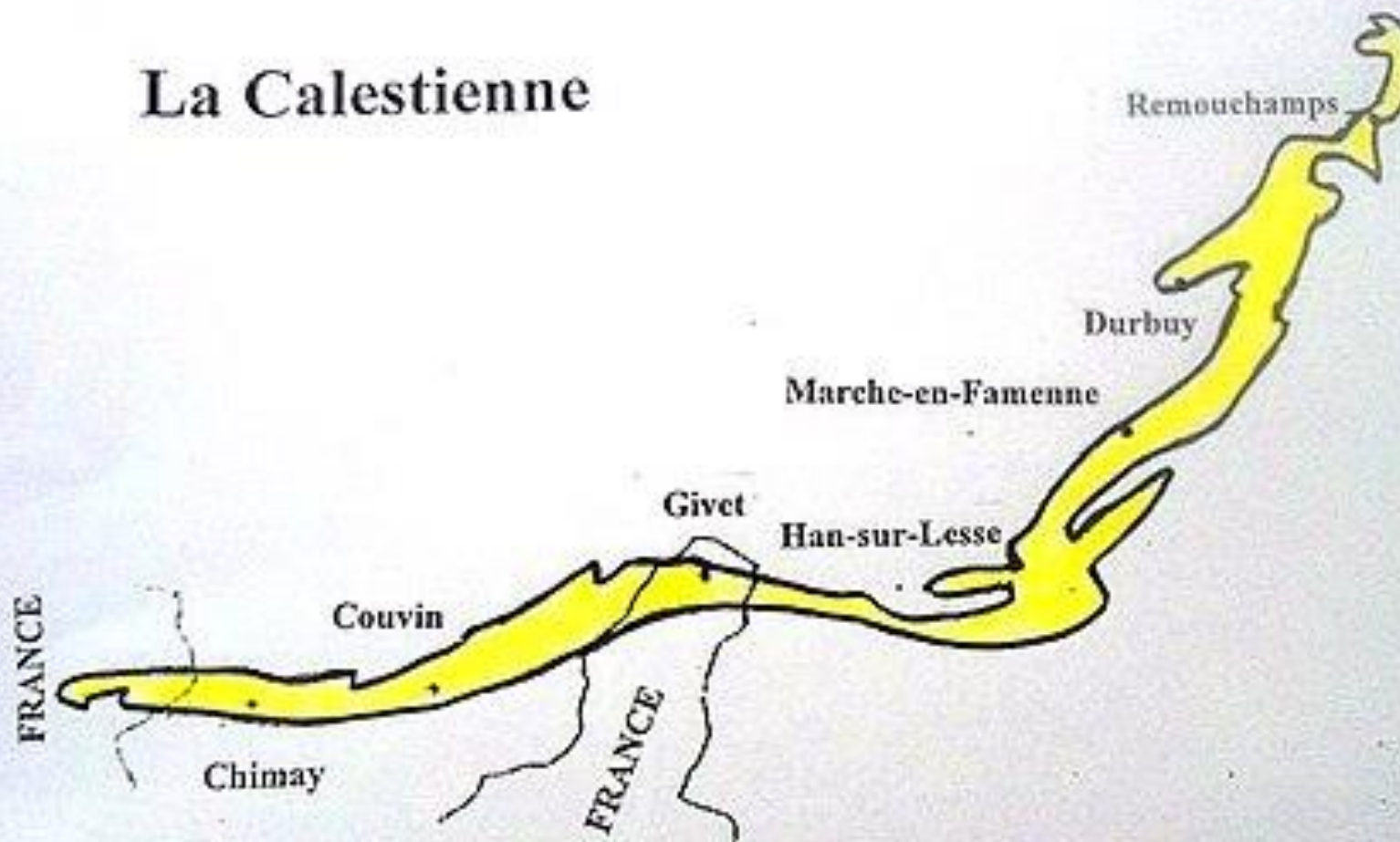

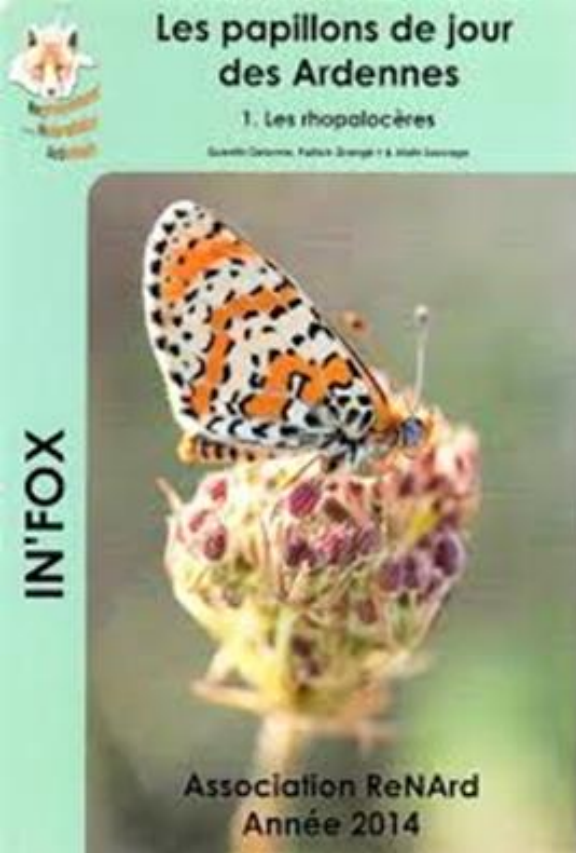
Association ReNard
Année 2014

IN'FOX

Ardennes

La Calestienne

Ardennes

Melitaea parthenoides

Het zuiden van het dep. Ardennes vormt momenteel de noordelijke grens van de oorspronkelijke verspreiding van deze *Mellicta*.

Deze soort is in feite nooit waargenomen op de grasvlakten van Givet, noch in België. Geen enkele entomoloog uit onze groep meldt sinds begin van de 20e eeuw de aanwezigheid ervan.

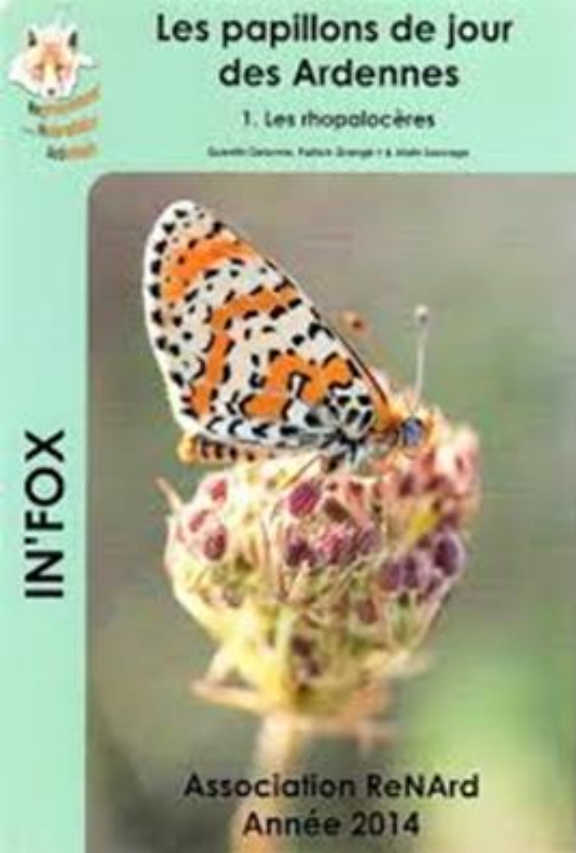
Dit betekent niet dat zij het dep. Ardennes zeer recentelijk heeft gekoloniseerd.

Het zeer waarschijnlijk dat ***M. parthenoides*** aan de waakzaamheid van onderzoekers is ontsnapt vanwege de locatie die te ver ligt van de gebieden die ze gewoonlijk bezochten.

Hoewel gelokaliseerd en aan de rand van het verspreidingsgebied, lijkt deze soort redelijk goed ingeburgerd.

M. parthenoides wordt regelmatig waargenomen op de kalkgraslanden die grenzen aan de rand van het militair domein van Suippes (Marne), op de thermofiele braaklanden van het oude Autry-station, en het oligotrofe Pruimenbos in Aussonce en de kalkrijke dijken van Contreuve.

De soort wordt echter niet meer gevonden op de meest noordelijke vindplaatsen zoals bv. in Mont de Vaux in Saint-Loup-en-Champagne (...)

Melitaea aurelia

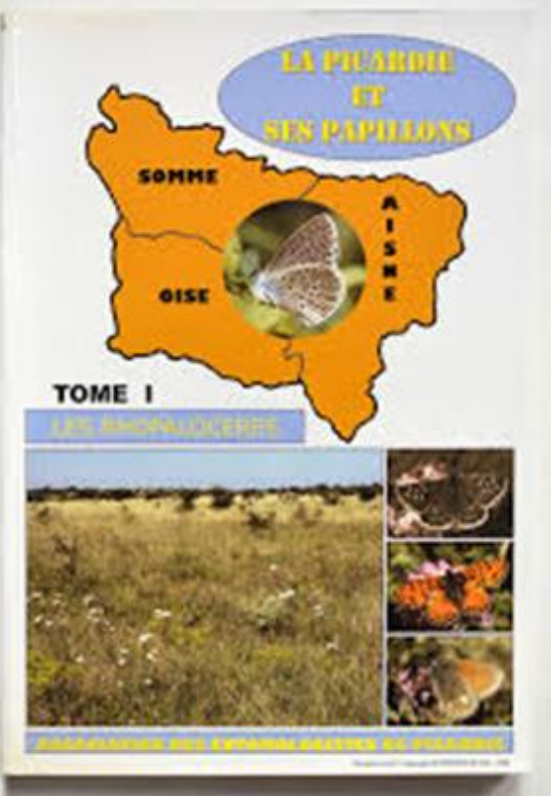
De verzamelde gegevens tonen grofweg een spreiding aan over de oostelijke helft van het dep. Ardennes, inclusief op het Ardennenplateau waar ***M. aurelia*** eerder werd waargenomen in het moeras van Hauts-Buttes (1973) en in de Hautes-Rivières (1977). Er was ook een observatie in 1998 in Gespunsart.

M. Aurelia is in de 20ste eeuw sterk in verval gekomen.

De soort is op veel vindplaatsen verdwenen, vooral in de Ardennen. Ooit werd ze gevonden in Elan en Lumes (1930) en in Noyers-Pont-Maugis (1964)

Tegenwoordig wordt deze *Mellicta* slechts regelmatig waargenomen op enkele graslanden in de buurt van Givet, op het Rinaveau in Bar-lès-Buzancy en op nog resterende oligotrofe graslanden in de Champagne streek (...).

Ardennes

Somme, Oise & Aisne

Melitaea athalia

Somme: gemeld in omgeving Amiens (P. Dujardin 1840) Nadien nooit meer gezien.

Oise: Algemeen rond Senlis met zelfs 2 generaties in warme jaren (A d'Aldin 1929) als in het bos van Ermenonville. Ook gemeld in bos van Compiègne tss 1940 en 1952. In Saint-Jean-aux-Bois, Carrefour de Bray & carrefour de Faune.

Aisne: Rouvroy, Holnon. Niet zeldzaam in het bos van Saint-Simon, Cessières, bos Saint-Michel en het **militair kamp van Sissonne 7 juli 1979.**

M. Athalia is nog aanwezig in de regio Haut-Buttés en het bos van Hargnies (dept. Ardennes)

Melitaea parthenoides

Somme: nooit waargenomen

Oise: Brétigny & Bury

Aisne: Mons-en-Laonnois & Pavant

Melitaea aurelia

Somme: Corbie, Camon, Creuse, Fourdrinoy, Hébécourt, Clairly-Saulchoix, Saint-fuscien, Vers-sur-Selle, Bourdon, Inval-Boiron, Vaux-sur-Somme, Eramécourt & Ainval-Septoutre

Oise: Pierrefonds, bos van Compiègne, Mareuil-la-Motte, La Vidamée & Fontaine-Bonneleau.

Aisne: bos van Samoussy, Aizy-Jouy, Ambrief, Chacrise, Crouy, Condé-en-brie, bos van Saint-Gobain, Buzancy, Monampteuil, Trèlou-sur-Marne, **militair kamp van Sissonne (zeer algemeen)**

Marne

Diverse meldingen van *Mellicta aurelia* Nickerl. & *Mellicta parthenoides* Keferstein

- **Lambert C. 1983** - Lépidoptères rhopalocères du département de **la Marne**. Données anciennes et première actualisation (suite). (Nymphalidae). *Bulletin d'Entomologie Champenoise*, Troyes, 1983, 2 (8), 261-274.
 - **Lambert C. 1985** - Aperçu de la faune lépidoptérique du **camp de Suippes (Marne)** en juillet 1984. *Bulletin d'Entomologie Champenoise*, Troyes, 1985, 3 (5), 167-173.
 - **Lambert C. 1986** - Observations de lépidoptères, effectuées de jour dans le département de **la Marne** de 1983 à 1985. *Bulletin d'Entomologie Champenoise*, Troyes, 1986, 4 (2), 43-50.
 - **Lambert C. 1986** - Observations de lépidoptères, effectuées de jour dans le département de **la Marne** de 1983 à 1985 (suite et fin). *Bulletin d'Entomologie Champenoise*, Troyes, 1986, 4 (3), 76-80.
-
- ***Melitaea athalia***, ♂, Triaucourt (Meuse, à quelques km de la Marne), 26-VI-2004.
 - ***Melitaea parthenoides***, ♂, Camp de Moronvilliers-Pontfaverger, 21-V 1998.
 - ***Melitaea parthenoides***, ♂, Manre (Ardennes, commune limitrophe de la Marne).
 - ***Melitaea aurelia***, ♂, camp de Moronvilliers Pontfaverger, 22-VI-1998.

Pyrausta nictitans (Trübner)
Pyrausta nictitans (Trübner)

Volume 32 (2023) – n° 82

- **Lambert C. 1986.** Inventaire commenté des **Rhopalocères marnais** (F51) - *Lépidoptères, Revue des Lépidoptéristes de France*. 25: 63-75.

Marne

Melitaea parthenoides (Keferstein, 1851) & ***Melitaea aurelia*** (Nickerl, 1850),

Deze *Melicta*'s zijn nog steeds goed aanwezig, vaak algemeen, soms talrijk, in de drie militaire kampen in het noorden van de Marne. Het moet echter worden opgemerkt dat, ondanks de schijnbare uniformiteit van deze kampen, de verspreiding van deze soorten niet continu is en dat ze vrij lokaal kunnen voorkomen. Ze blijven ook aanwezig in andere kalkrijke gebieden van de **Champagnestreek: Sept-Saulx en Le Fresne.**

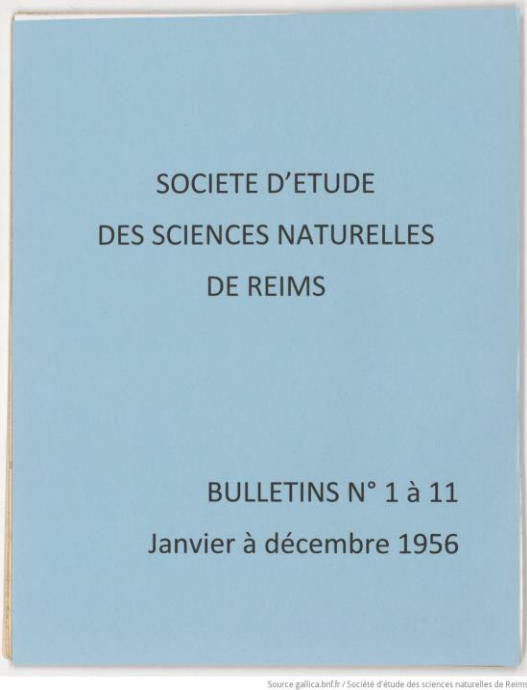
Melitaea athalia (Rottemburg, 1775)

Deze soort komt uiteraard niet voor in dezelfde biotopen als de voorgaande *Melicta*'s. We hebben *M. athalia* **nooit** aangetroffen in de **krijtvlakte van de Champagnestreek.**

Het is in paden en open plekken van vochtige bossen dat men deze soort kan tegenkomen.

In **Montagne de Reims** hebben we echter *M. athalia* sinds 1978 niet meer gezien.

In de **Argonne** daarentegen is *M. athalia* nog steeds aanwezig en soms algemeen.

- **Lambert C. 2015** - Réflexions sur l'évolution de la faune **lépidoptérique marnaise** à partir de l'examen de la collection de Jean Estor. *Bulletin de la Société d'Étude des Sciences Naturelles de Reims*, 2015, n° 27-28, années 2013-2014, 63-96.

Marne

Publicatie niet gevonden

Nord – Pas de Calais

Enkel *Melitaea parthenoides* wordt vermeld in deze departementen

© Ortwin Hoffmann

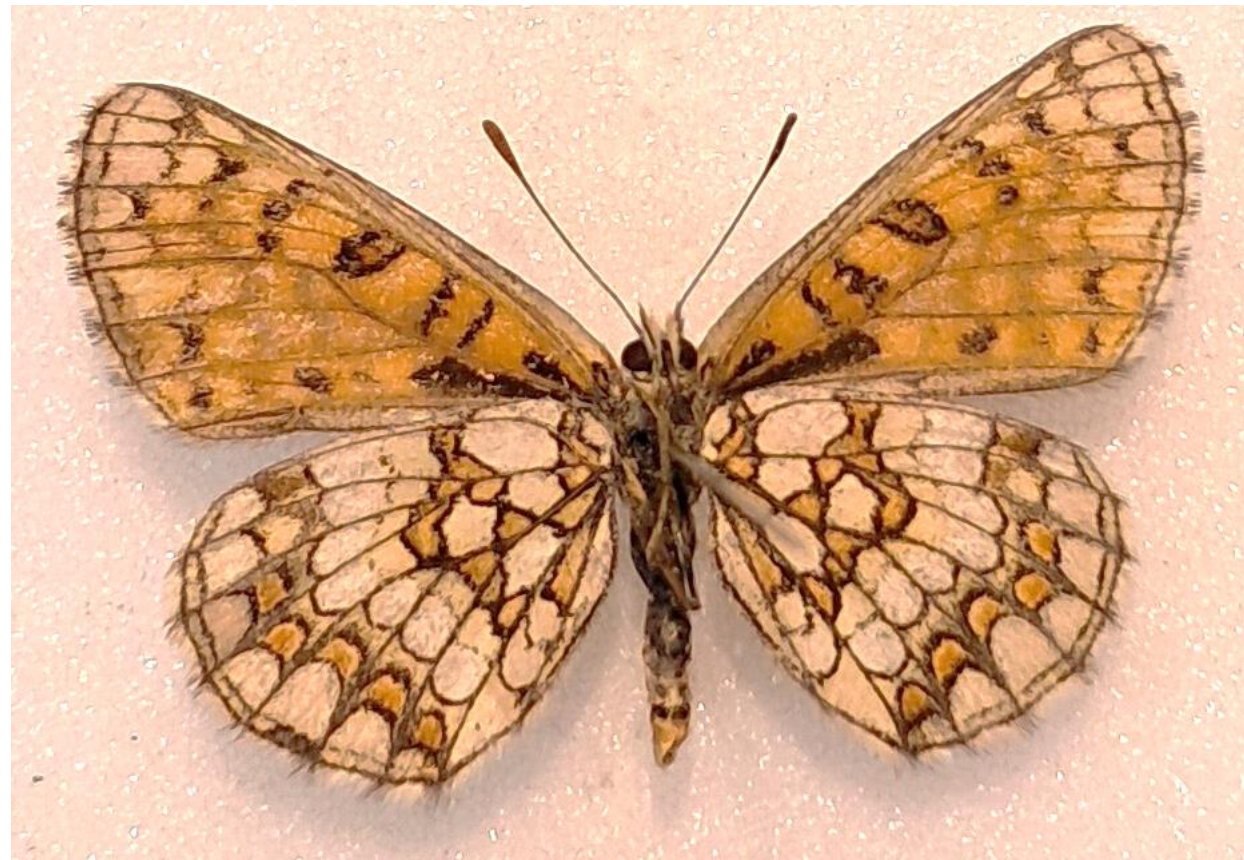

**De opdracht:
Komt *Melitaea athalia*
voor in Sissonne en
omgeving?**

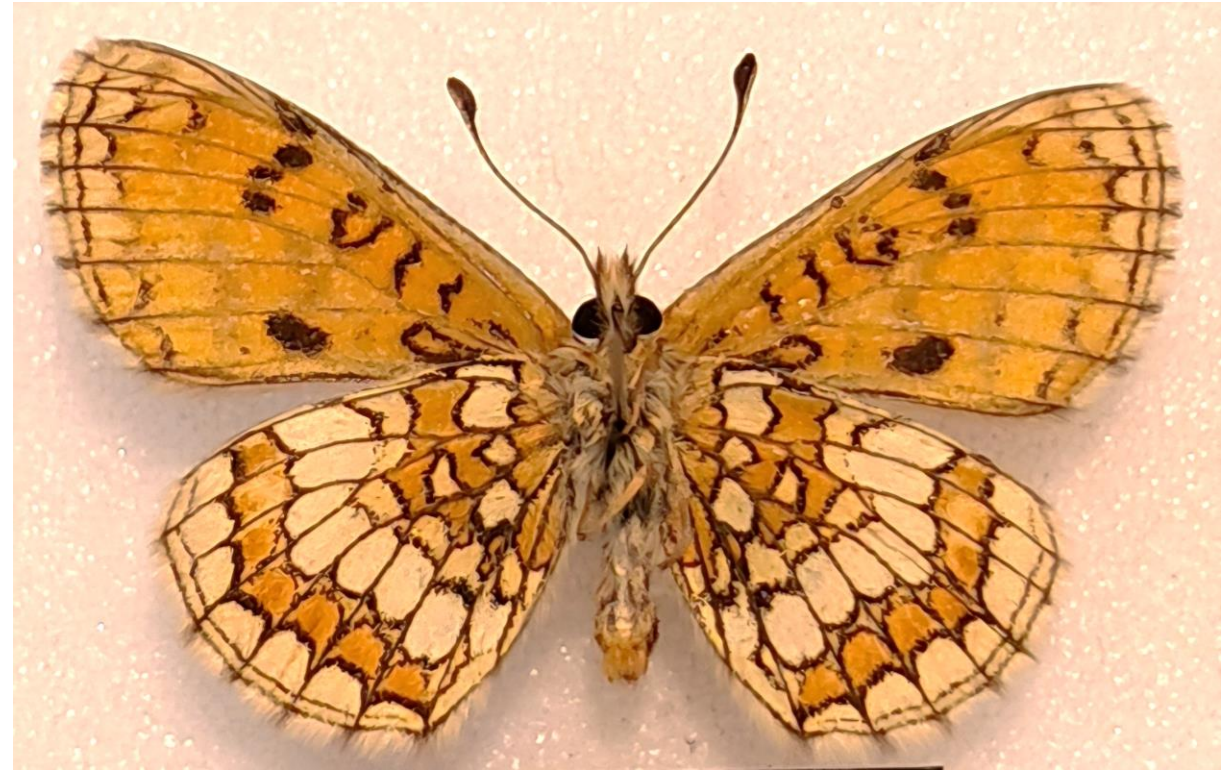
***Melitaea athalia* ? *Melitaea aurelia* ? *Melitaea parthenoides* ?**

***Melitaea athalia* ? *Melitaea aurelia* ? *Melitaea parthenoides* ?**

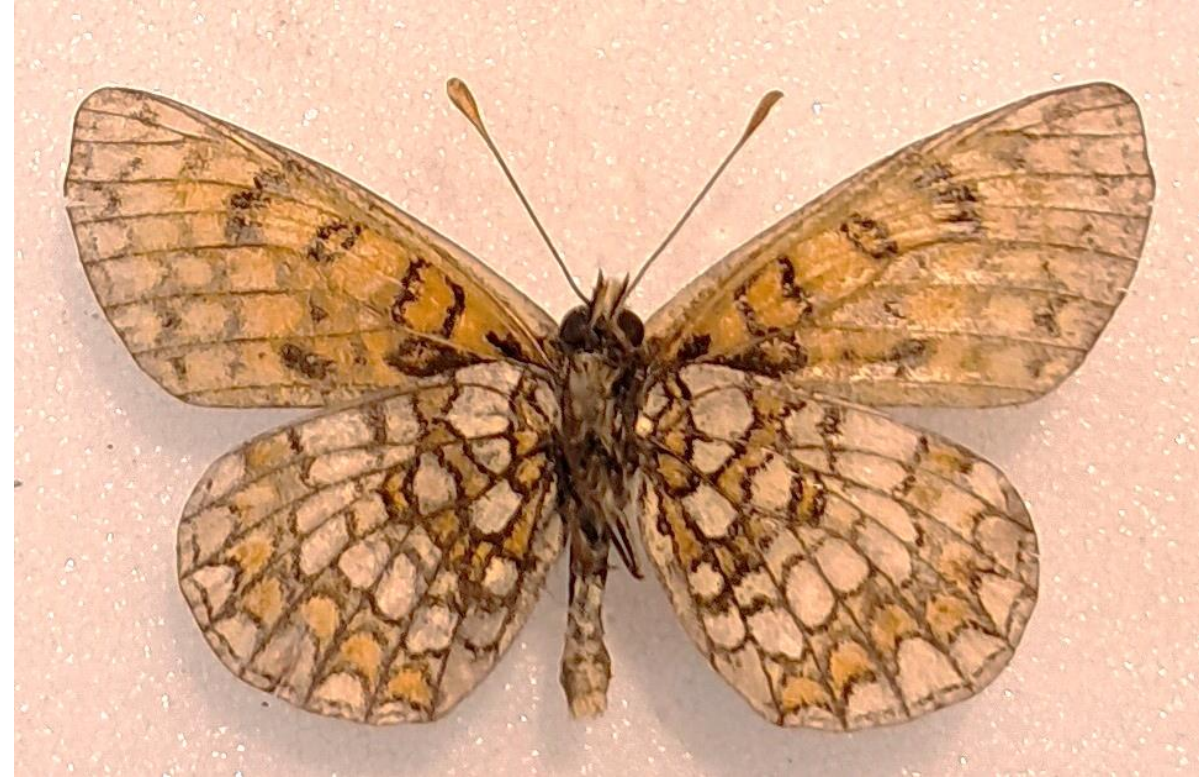
***Melitaea athalia* ? *Melitaea aurelia* ? *Melitaea parthenoides* ?**

***Melitaea athalia* ? *Melitaea aurelia* ? *Melitaea parthenoides* ?**

***Melitaea athalia* ? *Melitaea aurelia* ? *Melitaea parthenoides* ?**

***Melitaea athalia* ? *Melitaea aurelia* ? *Melitaea parthenoides* ?**

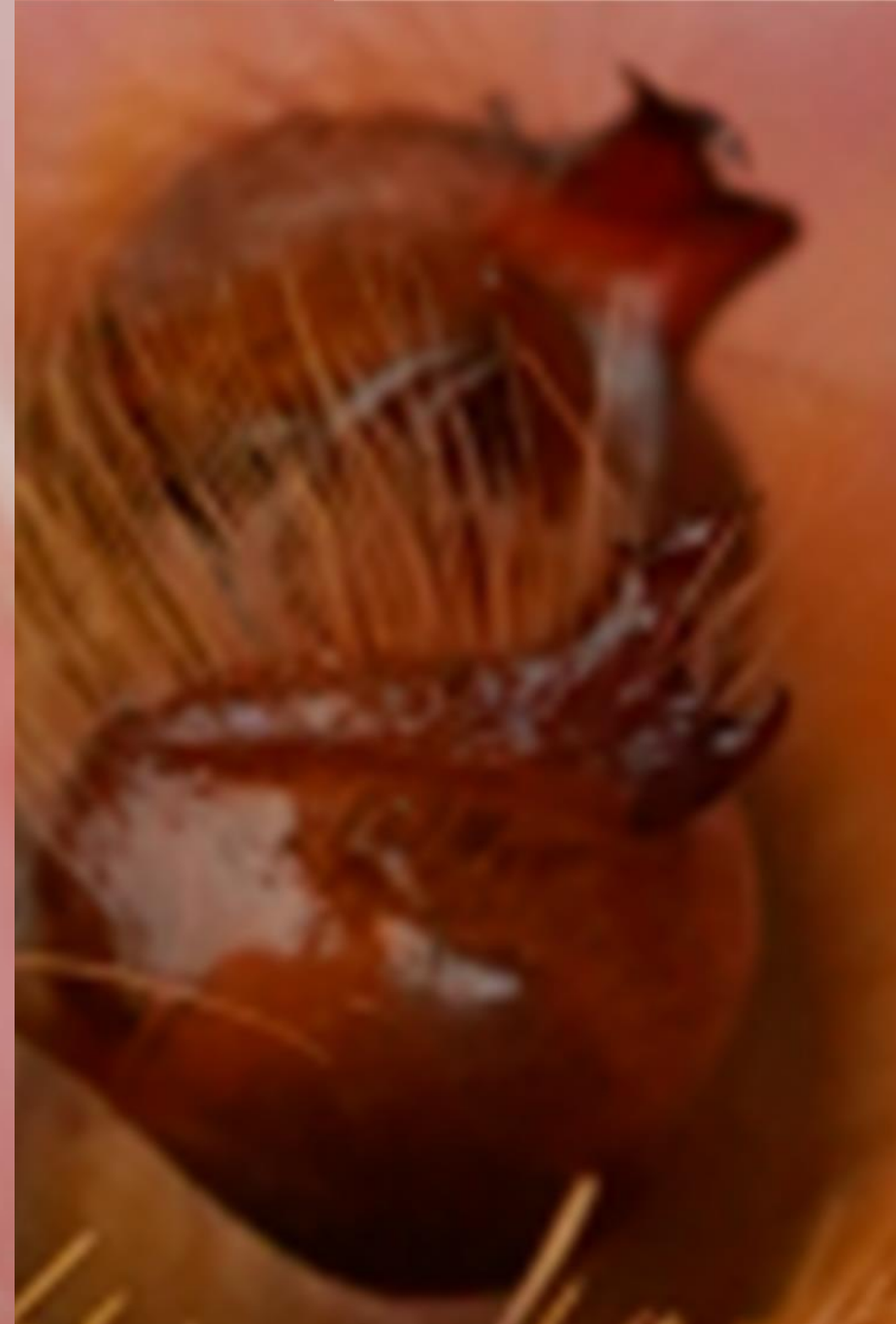
***Melitaea athalia* ? *Melitaea aurelia* ? *Melitaea parthenoides* ?**

***Melitaea athalia* ? *Melitaea aurelia* ? *Melitaea parthenoides* ?**

Hoe bepalen we welke soort dit is ?

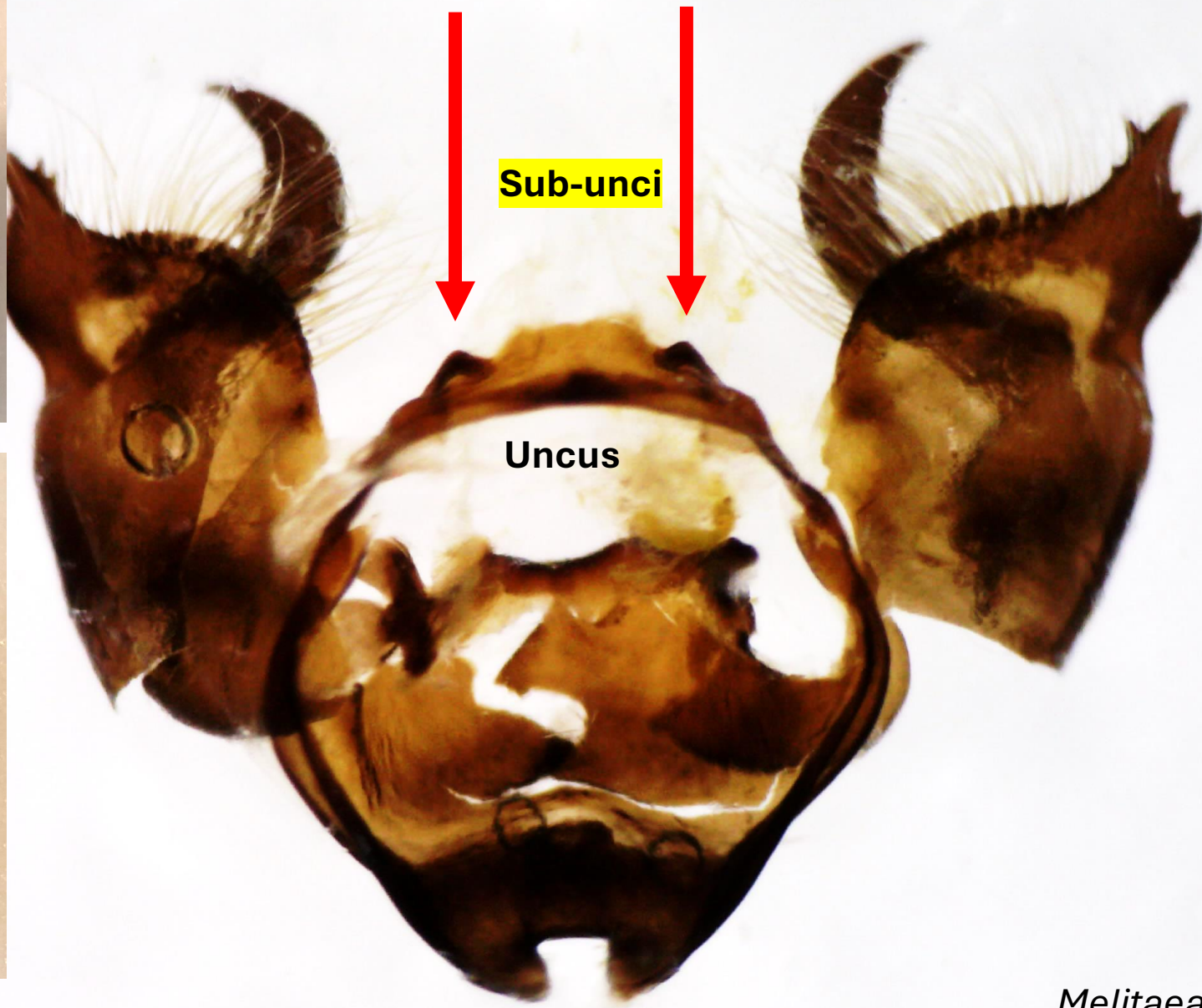
Om een onderscheid te maken tussen soorten uit de *Mellicta* groep, kijken we naar **3 morfologische kenmerken**

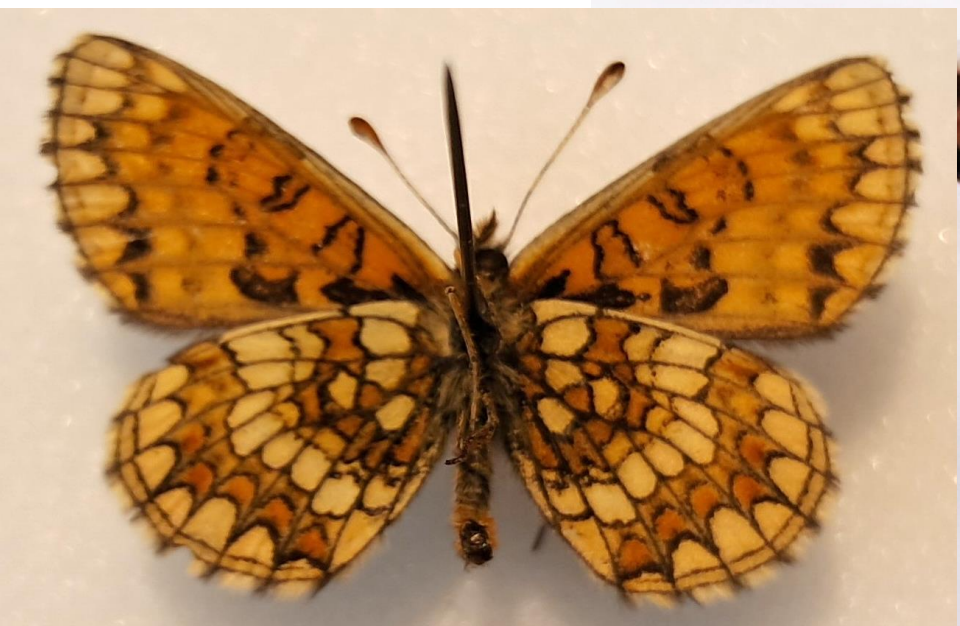
1. Sub-unci
2. Aedeagus
3. Distal process van de Valve

0.5 mm

Melitaea aurelia ♂
Coll. nr. JC.25.503

0.2 mm

Aedeagus

Melitaea aurelia ♂
Coll. nr. JC.25.507

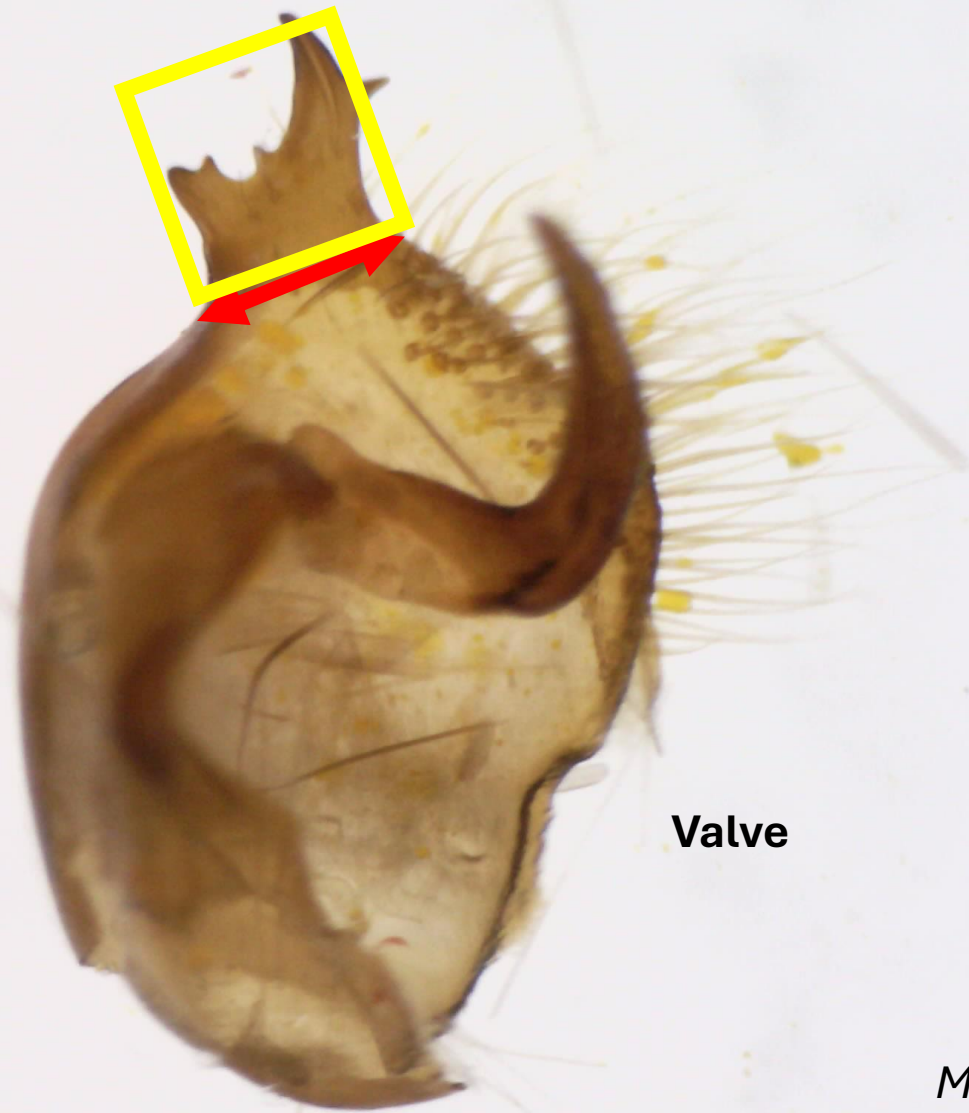
0,2 mm

2-26 17:04:24

unit: mm

Mag. 137,7x

Distal proces

Valve

Melitaea aurelia ♂
Coll. nr. TM.25.002

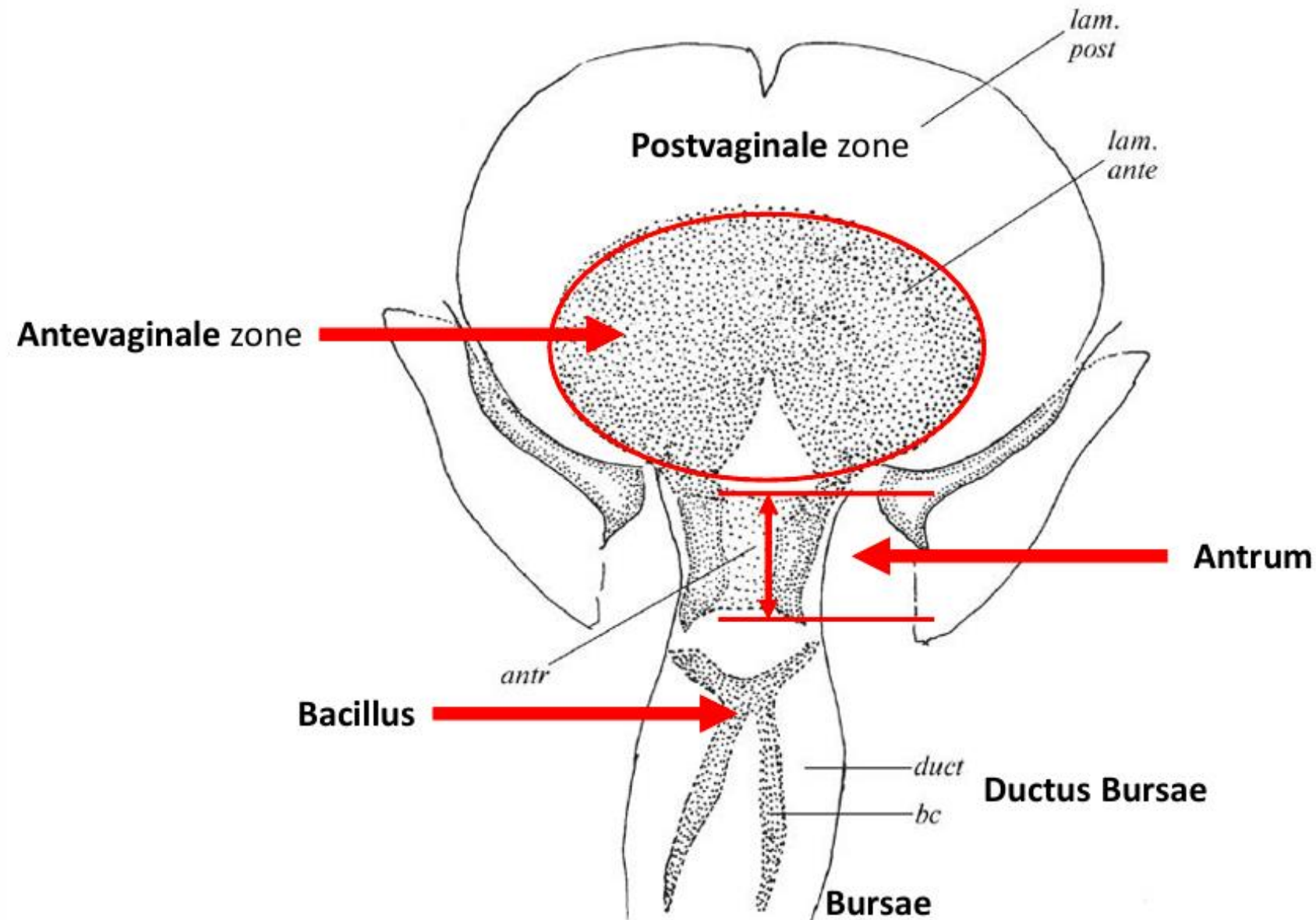
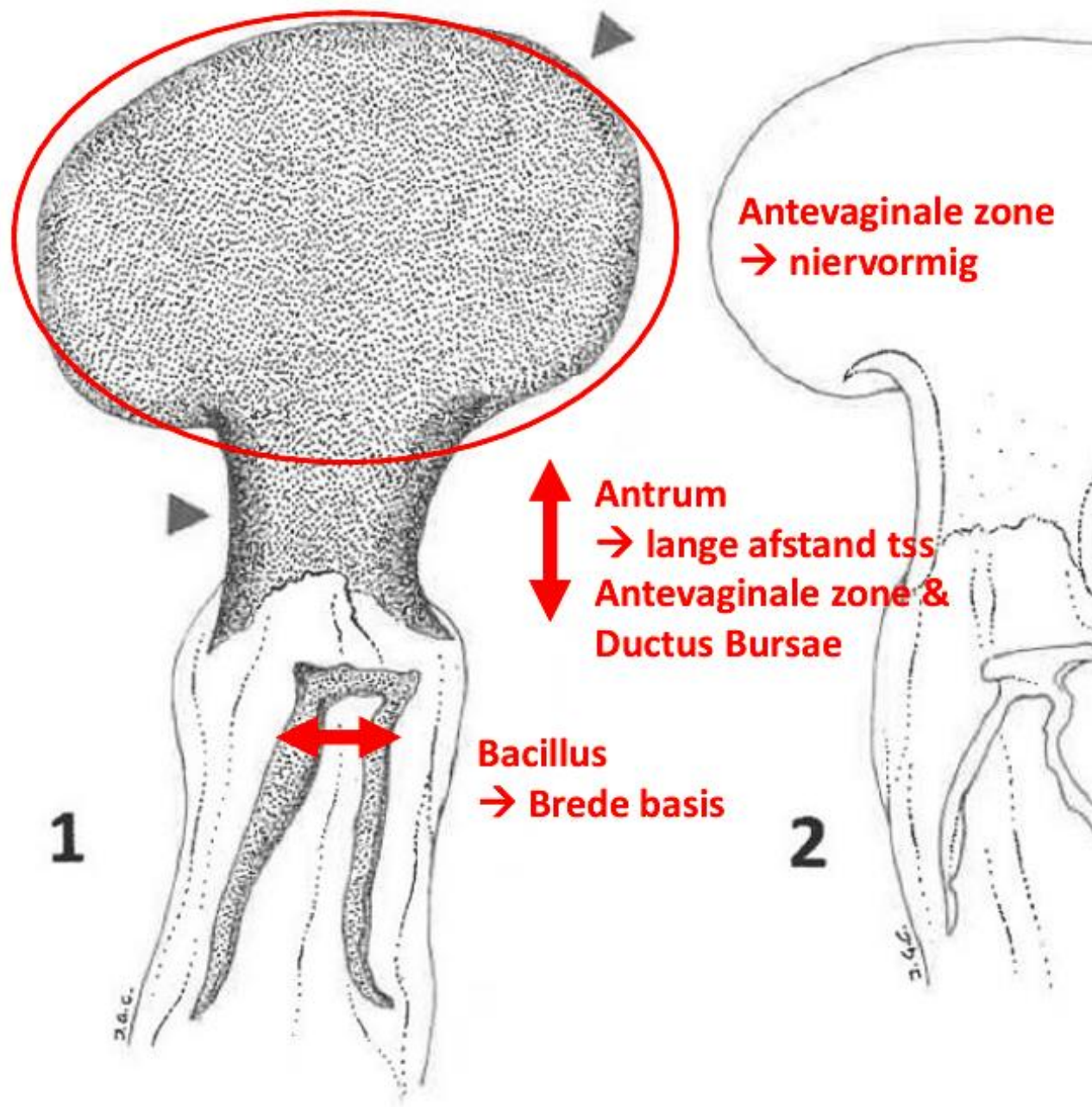
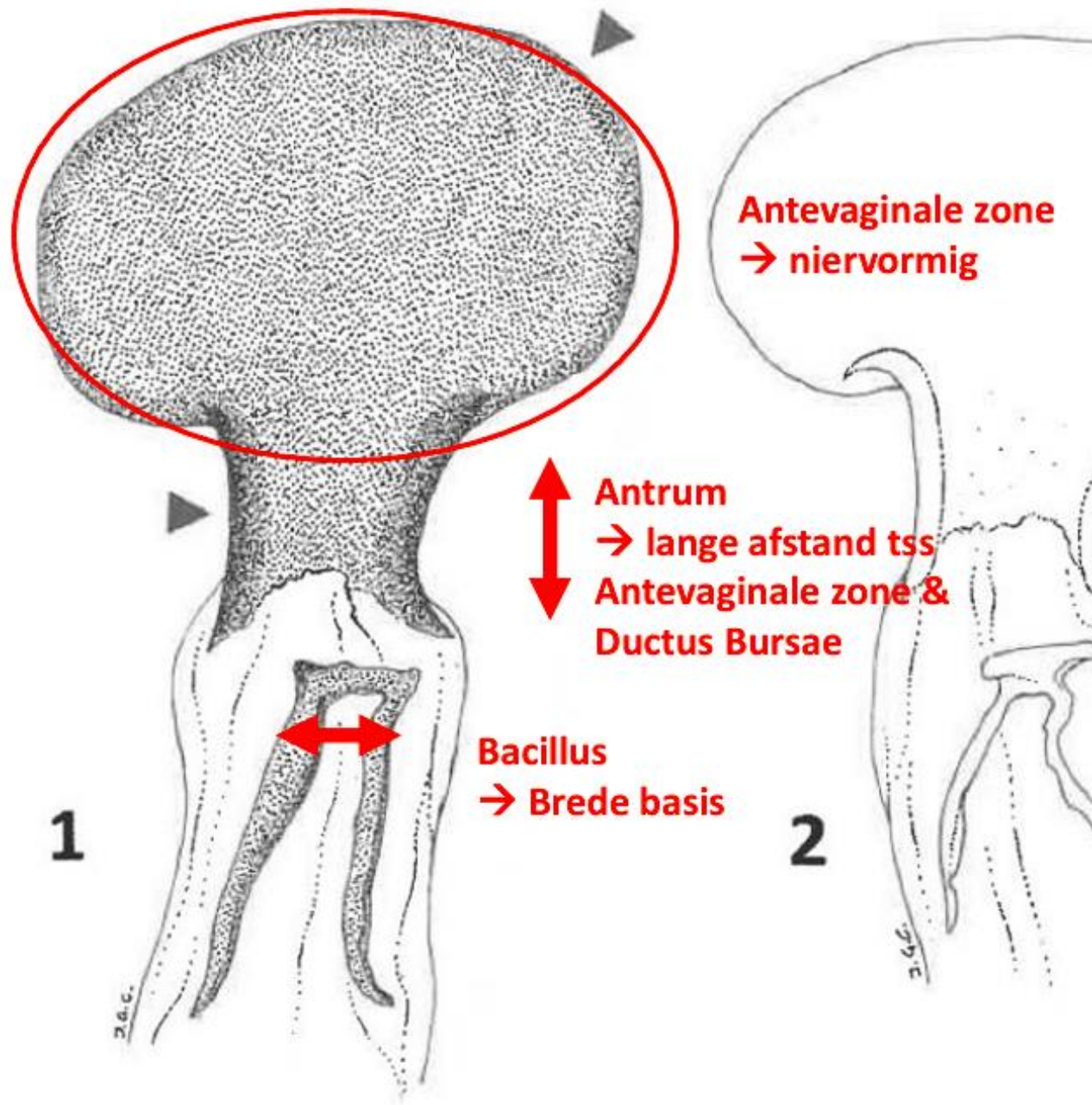

Fig. 1. Structure of the female genitalia in the genus *Mellicta* (without the anal papillae, copulatory bursa, and anterior and posterior apophyses): *duct*, ductus bursae copulatrix; *bc*, bacillus; *antr*, antrum; *lam. ante*, lamella antevaginalis (antevaginal plate); *lam. post*, lamella postvaginalis (postvaginal plate).

Melitaea aurelia

Melitaea aurelia

Ook enkele samples uit
Mourmelon

unit: mm

Mag. 136,3x

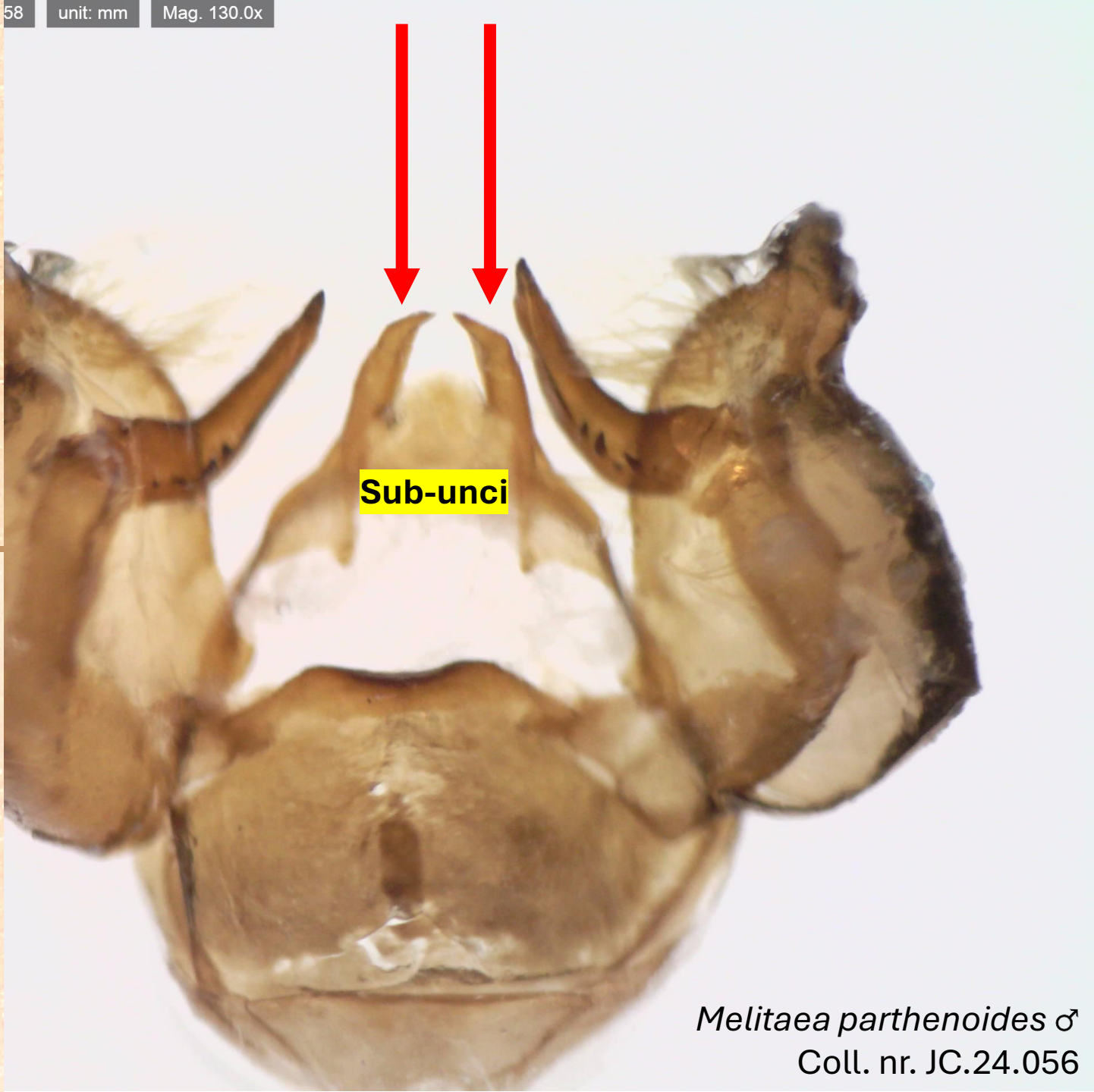

Aedeagus

Melitaea parthenoides ♂
Coll. nr. JC.24.054

58 unit: mm Mag. 130.0x

Melitaea parthenoides ♂
Coll. nr. JC.24.056

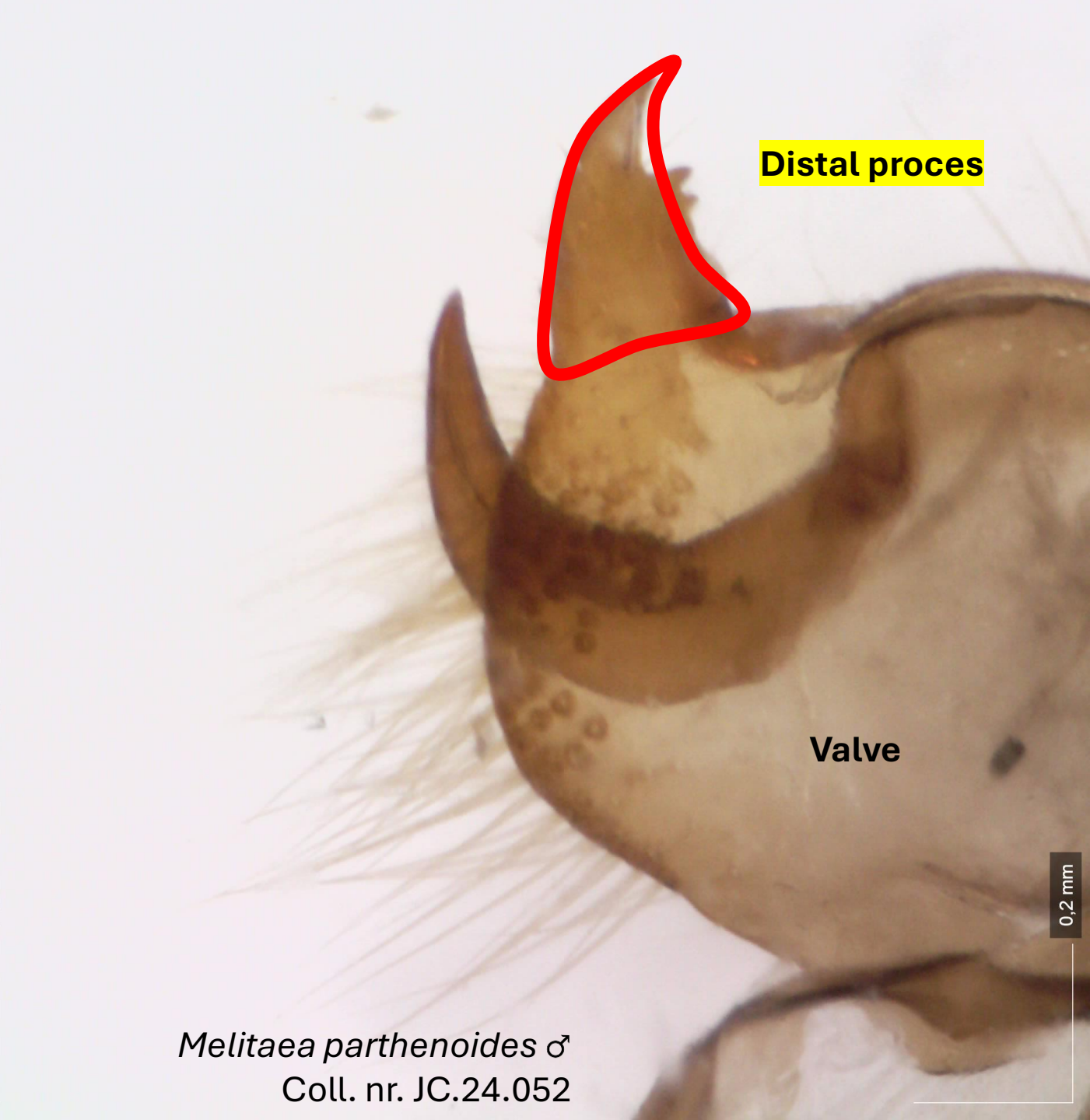
Mag. 210,8x

unit: mm

2026-01-12 11:23:30

MJPG 2592 x 1944

Melitaea parthenoides ♂
Coll. nr. JC.24.052

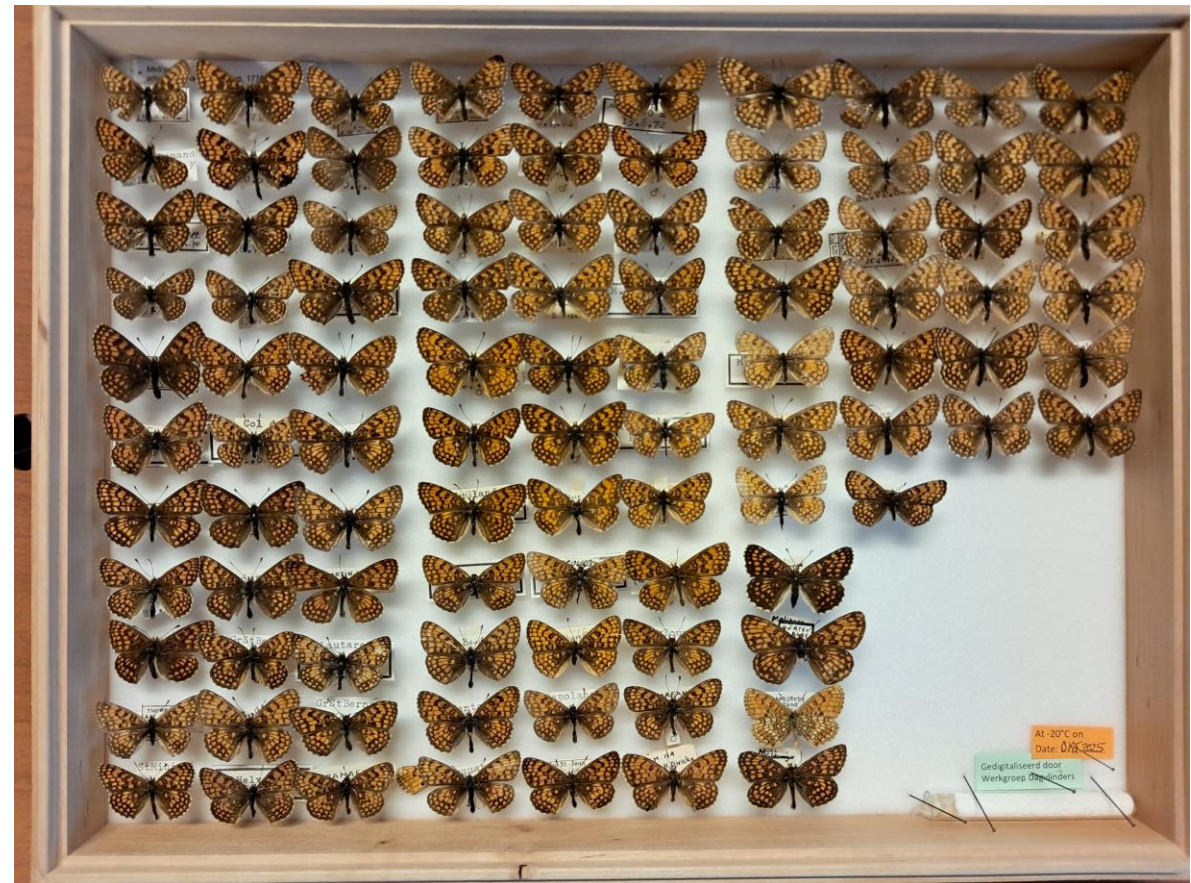
Distal proces

Valve

0,2 mm

Besluit

- Tot nader order komt enkel ***Melitaea aurelia*** voor in het militair kamp van Sissonne (Aisne) !
- Komt ***Melitaea athalia*** wel voor in het militair kamp van Mourmelon/Suippes (Marne) ?
- Zijn alle historische collecties wel correct vermits deze zelden op genitalia zijn onderzocht !

Collectie dagvlinders VVE ***Melitaea athalia***

Toekomstig onderzoek naar *Mellicta* groep

- Indien Mourmelon niet kan doorgaan → alternatief onderzoek op gekende en oude vindplaatsen rondom Sissonne/Mourmelon/Ardennes/Marne/Aisne.
- Kan in groep of individueel met overleg naar zoekplaatsen → coördinatie
- Interesse ? Stuur een mailtje naar vviewgdagvlinders@telenet.be met vermelding 'onderzoek *Mellicta* groep N-Frankrijk'

IK DANK U VOOR DE AANDACHT